

πρὸς τὴν ἐπιστήμην ὑπηρεσιῶν, ἀλλ' ἔχει νὰ ἐπιδείξη λαμπρὰς ἀτομικὰς ἐργασίας, καθαρὰς συμβολὰς αὐτοῦ πρὸς πρόοδον ἄμεσον τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς. Ἡ περὶ "Ἀρεῶς τελευταία μεγάλη μονογραφία αὐτοῦ, ἀποτελεῖ σπουδαῖον ἐπιστημονικὸν μνημεῖον, ὅπερ μόνη ἢ ἐπιμονή, ἢ πολυμαθεῖα καὶ ἡ ἰδιοφυΐα τοῦ Φλαμμαρῖωνος ἠδύνατο νὰ ἐγείρη. Τὸ ἔργον τοῦτο, κατὰ τὴν ὁμόφωνον κρίσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, προώριστα νὰ προσφέρῃ μεγίστας ὑπηρεσίας εἰς τοὺς ἀστρονόμους τοὺς τε συγχρόνους καὶ τοὺς μέλλοντας.

Πρὸ δύο χιλιάδων περιῶν ἐτῶν ὁ φιλόσοφος Σενέκας ἔγραφεν: « Ἡ δαφίλινα καὶ ὁ κολοφῶν τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐγκρίεται εἰς τὸ νὰ καταφρονήσῃ πᾶσαν ταπεινὴν ἐπιθυμίαν. νὰ ἀνέλθῃ εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ νὰ διεισδύσῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς φύσεως. "Ὅταν ἀνυψωθῆς εἰς τὰς ὑψηλὰς ταύτας σπουδὰς, θὰ ὑπομειδιάσῃς διὰ τὰς ἀνθρωπίνους μάχας λέγων: 'Ἐξελιγμοὶ μυρμηκῶν, μεγάλαι κινήσεις εἰς μικρὸν διάστημα! Ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἐπάνω ἄπειροι χώροι, ἃς ἡ ψυχὴ ἡμῶν δύναται νὰ κατακτήσῃ, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτῆς ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγωτέραν ὕλην, καὶ καθαρὰ ἀπὸ πάσης κηλίδος, ἐλευθέρως παντός κωλύματος, νὰ εἶνε ἀξία νὰ πετάσῃ ἕως ἐκεῖ».

Πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς τοιαύτης εὐδαιμονίας ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα, ὁ Φλαμμαρῖων εἰργάσθη κ' ἐργάζεται ὅσον ὀλίγοι.

Δ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Τὸ βοσκόπουλο

Τὸ μέρος ποῦ εἶτανε χτισμένο τὸ ζωκλήσι τοῦ Ἁγίου Τρύφωνα δὲν εἶταν καὶ μέρος ποῦ νὰ πῆς τ' ἔβλεπες καὶ τρελλαίνουσον. Μῆτε δέντρα τριγύρω, μῆτε νερὰ, μὰ μῆτε καὶ χωράφια! Στεινὴς ὅσες ἤθελες παραπάνω, κατὰ τὸ βουνό, μὰ κοντὰ στ' ἀκρογιαλὴν, γύρω στοὺς ξερούς τοίχους τοῦ ρημοκκλησιοῦ, ἀμέτρητες λυγαριές. Καταστάλαζαν ὡς φαίνεται ἐκεῖ κάτω τὰ νερὰ τοῦ βουνοῦ, κρυμμένα μέσα στὸ χῶμα, καὶ τὶς θέρειναν ἐκεῖνες τὶς λυγαριές. Ὑστερα εἶταν ἡ χαριτωμένη ἀκρογιαλιὰ, ὅλο χαλίκια, καὶ κατόπι ἡ θάλασσα.

Τίποτις ἀσυνείηστο. Λυγαριές, βουνό, θάλασσα. Κι ὡς τόσο, ὅταν ὅλο τὸ χωριὸ μαζεύουνταν ἐδῶ νὰ λειτουργηθῆ μιά φορὰ τὸ χρόνο, τί μορφιά, καὶ τί γλύκα! Συνεΐθιζα ν' ἀνεβαίνω καὶ νὰ στέκουμαι ἀπὸ λίγο μακριὰ, καὶ νὰ βλέπω τὴν ἀξέχαστη ἐκείνη τὴ ζωγραφιά, τὰ χίλια χρώματα τῶν στολισμένων μας χωριανῶν, μέσα στ' ἀστεγο ρημοκκλησίῳ ὅσοι χωροῦσαν κ' οἱ ἄλλοι ὀλοτρόγυρα. Ἄκουγα καὶ τὶς ψαλμωδιὰς ἀπὸ μακριὰ, ἔβλεπα καὶ τὸν καπνὸ τοῦ θεμιατοῦ ν' ἀνεβαίνει καὶ νὰ σκορπιέται σιγὰ σιγὰ ἀνάμεσα στὰ κλωνιά τοῦ μόνου δέντρο ποῦ μισοσκέπαζε τὸ ζωκλήσι, — ἃς τὸ ποῦμε δέντρο κι αὐτό! Μιὰ ἀργιλιὰ, ἢ μισὴ ξερή, κ' ἢ ἄλλη μισὴ σὲ ἀδιάκοπο ψυχομαχητὸ, ἃς εἶναι καλὰ τὸ ἄλλας ποῦ τὴν περεχοῦσαν τὰ μελτέμια κ' οἱ τρχιμουτάνες, —

αὐτὸ εἶταν τὸ δέντρο ποῦ ἔβλεπες λίγο ἀψηλότερα ἀπὸ τὶς λυγαριές. Κοντὰ μου εἶχα κι ἄλλη μουσικὴ, τῶν κορδαλῶν τὰ τραγούδια.

Ὁ ἥλιος δὲν κατέβαινε στὴν παράμερην αὐτὴ κώχη ὡς τ' ἀπολείτουργο. Εἶχε κι αὐτὸ τὴ γλύκα του, νὰ βλέπῃς μιὰ λάκερη ὥρα χρυσαμένα τὰ κορφοβούνια, καὶ νὰ προσκυνᾷς μέσα στὴν πρωινὴ τὴ δροσιά.

Καθὼς στέκουμαι ἐκεῖ, καὶ μάζευα μὲ τὰ μάτια μου, μ' ὅλη μου τὴν ὑπαρξήν, τὶς παρθένας ἐκεῖνες μορφιές, κοιτάζω ἕνα παιδάκι καὶ κατεβαίνει ἀπὸ τὸ βουνό, καὶ στέκεται κι αὐτὸ ἀπὸ λίγο μακριὰ, ν' ἀκούσῃ τὴ λειτουργία. Στήλωσα τὰ μάτια μου σ' αὐτὸ τὸ παιδί χωρὶς νὰ τὸ θέλω. Εἶταν ὅσο θέλετε φτωχικὰ ντυμένο, ὡς καὶ ξυπόλητο εἶταν, καὶ ξεσκουφωτο. Ἐνα κοντὸ βρακάκι τοῦ ἄφινε τὰ πόδια, ἀπὸ τὰ γόνατα καὶ κάτω, ὀλόγυμνα· μὰ τὶς χυτὲς καὶ χνουδωτὲς ἐκεῖνες τὶς ἄντζες, ποῦ ὁ ἥλιος τὶς εἶχε κάμει σὰν μπρούντζο, μποροῦσε μὰ τὴν ἀλήθεια νὰ τὶς ζουλέψῃ καὶ βασιλόπουλο. Ἔτσι καὶ τὰ σκέπαστο τὸ κεφάλι, μὲ τὰ γλυκοξάνθα τὰ σγουρὰ, μὲ τὸ κανονικὸ του τὸ πρόσωπο, τὴν ἀψεγάδιαστη μύτη, τὰ ζωρὰ μάτια, τὰ χεῖλη τὰ παχουλούτσικα. Στάθηκε ἐκεῖ σὰν ἀγαματάκι, καὶ λυγισμένο καθὼς εἶχε τὸ στρογγυλὸ του λαιμὸ, μ' ἔκαμε καὶ φαντάζομαι τὰ πρωτότυπα ποῦ μελετοῦσαν οἱ μεγάλοι μας οἱ τεχνίτες, κ' ἔλεγα πῶς μένει ἀκόμα τὸ ἴδιο γένος, ἢ ἴδια φυλὴ.

Πῆγα κοντὰ στὸ παιδί, δὲ βάσταξα. Τὸ ρώτηξα ποῦθε ἔρχεται, τίνος εἶταν. Εἶταν τῆς Δεξερωποῦας τῆς χήρας ἀγόρι, ἀπὸ τὸ χωριουδάκι στὴν πίσω ράχη τοῦ βουνοῦ, καὶ φύλαγε τὰ γίδια τοῦ δὲ θυμοῦμαι τίνος ἀφέντη. Τοῦ ἔδωσα μιὰ πεντάρα, τὴν πῆρε μὲ συστολή, καθὼς καὶ μὲ συστολή μοῦ μιλοῦσε.

Ἀπόλυσε ἡ ἐκκλησιά, κατεβήκαμε στ' ἀκρογιαλὴν, ἔσιμξα μὲ τοὺς δικούς μου, πῆγαμε κάτω ἀπ' ἕνα βράχο, μαζέψαμε ξυλαράκια, ἀνάψαμε φωτιά, ψήσαμε καφέ, βγάλαμε τὰ φταζυμῆτικα τὰ παξιμάδια, προγεματίσαμε. Ὑστερα, ἐκεῖ ποῦ ρίχταμε χαλίκια στὴ θάλασσα καὶ μιλοῦσαμε, λέγω ἐνός φίλου μου, ποῦ εἶταν κατιτὶ στὸ δικό μας χωριό: — Εἶδα ἐν' ἀγοράκι σήμερα ἐκεῖ στοῦ βουνοῦ τὴ ραχοῦλα, ποῦ πρέπει νὰ τὸ πάρῃς ἀπὸ τὰ γίδια. Εἶνε κρῖμα ἕνα τέτοιο παιδί νὰ χαθῆ στὰ βουνά. Θὰ τὸ βρῆς λίγο ντροπαλὸ, μὰ εἶναι ξυπνὸ· πάρε το καὶ δὲ μετανοιώνεις. Βάλτο σκολεῖο δυὸ τρία χρόνια, κ' ὕστερα πάρ' το στὸ μαγαζί. Θὰ πιᾶσῃ τὸπο.

Μ' ἄκουσε ὁ φίλος, βρῆκε τρόπο καὶ τὸ πῆρε τὸ παιδί.

Ὑστερ' ἀπὸ χρόνια πολλὰ, γυρίζοντας ἀπὸ τὴ ξενιτιὰ στὸ χωριὸ μου, στάθηκα μερικὲς ὥρες στὴ χώρα νὰ συχάσω, καὶ νὰ βρῶ καλὸ ἄλογο. Ἐκεῖ ποῦ καθοῦμαι μέσα στὸ μαγαζὶ ἐνός φίλου, ἔρχεται μπρὸς μου ἕνα παλλικάρι ὡς ἐκεῖ ἀπάνω, ποῦ ἢ μορφιά του κ' ἢ πρόσχαρὴ του ὄψη μὲ ξάφρυνε.

— Ἐγὼ εἶμαι τὸ βοσκόπουλο ἐκεῖνο, μοῦ λέγει, ποῦ ἀντάμωσες στὸν Ἅγιο Τρύφωνα.

Ἄν καὶ εἶχα ξεχασμένη τὴν ἱστορία, ξαναγύρισε ἀμέσως στὸ νοῦ μου, καὶ σηκώθηκα καὶ τὸν

ἀγκάλιασα σὰν παιδί μου. Καί σφίγγοντας τὸ χέρι τότε ρωτῶ πῶς ἔτυχε νὰ εἶναι στὴ χώρα.

— Ἐδῶ μένω τώρα, μοῦ κάνει, εἶναι ὡς πέντε χρόνια. Ἦρθα νὰ καλητερέψω τὴν τύχη μου. Δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεὸς, δὲν ἀπότυχα. Ἐκεῖνο τὸ μαγαζὶ ἀντικρῦ εἶναι δικό μου. Ἴσια ἀπὸ τὴν Ἀγγλία τὰ φέρνω τ' ἀμερικανικά μου.

— Αἶ, καὶ τώρα ποῦ πλούτισες, πῶς δὲν ἔρχεσαι νὰ πάμε στὸ χωριό μας; Βλέπεις, καὶ γῶ ἐκεῖ πηγαίνω, μ' ὅλη τὴ φτώχεια μου. Πάμε, πάμε νὰ σὲ χαρῆ κ' ἡ μαννούλα σου.

— Ἀχ, συχωρέθηκε ἡ μαννούλα! μοῦ λέγει πικρογελῶντας.

— Ἐλα, παιδί μου, ἐκεῖ ποῦ κοιμάται ἡ μάνα σου, κι ἄρσέ τα τὰ ξένα πριχοῦ νὰ μπλέξης, τοῦ λέγω σοβαρὰ καὶ μὲ νόημα στὴ ματιά μου.

— Εἶναι ἀργὰ τώρα πιά, μοῦ ἀποκρίνεται. Εἶναι τώρα χρόνος ποῦ μὲ πάντρεψαν ἐδῶ πέρα.

— Λοιπὸν πάρ' τὴ γυναῖκα σου κ' ἔλα στὸ χωριό σου κι ἄρσέ νὰ πλουτίσουν κ' οἱ ἄλλοι. Θυμῆσου, καημένε, τὴ χαριτωμένη μας τὴν πατρίδα, θυμῆσου τὸ γλυκὸ ἐκεῖνο τὸ βουναράκι, ποῦ μπορείς νὰ τὸ πάρης καὶ νὰ κάμης τὸ λόγγο του παράδεισο. Δουλειὰ καὶ δουλειὰ ποῦ θὰ τήνε βρῆς ἐκεῖ! Τί περιβόλια μπορείς ν' ἀνοίξης, τί πύργους νὰ χτίσης!

— Ἀχ, ἄς σοῦ τὸ πῶ τὸ λοιπὸν, νὰ τὸ δῆς πῶς εἶναι ἀδύνατο: Μήγαρ καὶ γῶ δὲν τὸ λαχταρῶ, δὲν τὸ θέλω; μὰ νὰ τάκούση δὲ δέχεται, μήτε ἡ γυναῖκα μου, μήτε ἡ πεθερά μου. Εἶναι ἀρχόντισσες! Εἶναι τῆς χώρας αὐτῆς. Μήτε καταδεχθήκανε νὰ πάνε μιὰ μέρα νὰ τὸ δοῦν τὸ ταπεινὸ μου τὸ χωριό. Νὰ τάκούση δὲ θέλει ἡ καλή μου τὸ μέρος ποῦ μὲ γνώρισε φτωχὸ καὶ λιοκαμένο βοσκοπούλο, σὰ νὰ μὴν τὴν ἔθρεψε τὸ βουνὸ ἐκεῖνο αὐτὴ τὴν καρδιά. . .

Καὶ στάθηκε δῶ, γιατί κόμπωσε ὁ λαιμὸς του, καὶ τὰ μάτια του δάκρυσαν.

A. E.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ¹

ὑπὸ Ἑρρ. Μύργερ, κατὰ μετάφ. Ε.Δ. Ροῦδου

ΤΟ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ

B.

Τρεῖς ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀνωτέρω περιγραφέντος δειπνοῦ ὁ Οὐλρίχος Ρούβρης εὐρίσκετο εἰς Πλυμούθ, ἐτοιμαζόμενος νὰ καταταχθῆ ὡς ἐθελοντῆς εἰς τάγμα μεταβαίνον εἰς τὰς Ἰνδίας, ὅτε ἔλαβεν ἐπιστολὴν μεταβαλοῦσαν αὐθωρεὶ τὴν ἀπόφασίν του. Εὐθὺς τῷ ὄντι μετὰ ἀνάγνωσιν αὐτῆς ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ διαβατήριον διὰ τὴν Γαλλίαν καὶ ἀναχωρήσας τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔφθασε τὴν ἐπιούσαν εἰς Παρισίους.

Ἦ προκαλέσασα τὴν ἐσπευσμένην αὐτοῦ ἀναχώρησιν ἐπιστολὴ ἦτο ἡ ἐξῆς:

« Ἀγαπητέ μου Οὐλρίχε,

« Γνωρίζεις πόσον σὲ ἀγαπῶ καὶ ἐνθυμεῖσαι ποσάκις ηὐτύχησα νὰ σοῦ τὸ ἀποδείξω. Πρὸ ἐνὸς ἔτους σὲ εἶδα καταβληθέντα ὑπὸ τῆς λύπης καὶ ἀνίκανον

νὰ ὑπομείνης τὴν πρώτην σου μεγάλην δυστυχίαν. Ἦθελεις ν' ἀποθάνης καὶ μετέβης πρὸς τοῦτο εἰς τὴν χώραν τῆς πλήξεως καὶ τῆς ὀμίχλης. Ὅλοι σὲ νομίζουν πρὸ πολλοῦ ἀναπαυόμενον εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ Σούσεξ ὑπὸ τὴν σκιάν ἱτέας, καὶ οὐδεὶς ἐλπίζει νὰ σ' ἐπανίδῃ πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς τελευταίας κρίσεως, ὅτε αἱ σάλπιγγες τῆς Ἀποκαλύψεως θὰ προσκαλέσωσι πάντας ἡμᾶς εἰς ἐπίσημον νεκρανάστασιν. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δύνασαι ν' ἀναπαύεσαι ἐν εἰρήνῃ, βέβαιος ὢν ὅτι ἐξετέλεσα μετὰ πάσης ἀκριβείας πάσας τὰς παραγγελίας τῆς διαθήκης σου. Νομίζω ὅτι δὲν θὰ δυσαρεστηθῆς μανθάνων ὅτι ὅλοι σου οἱ γνώριμοι σ' ἐλυπήθησαν πολὺ, καὶ πρὸ πάντων αἱ κυρίαὶ καὶ ὁ Στράους. Οὐδεὶς τῷ ὄντι ἐχώρευε μεθ' ὄσης σὺ εὐστροφίας τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ βάλς. Ὁ μέγας μουσηγέτης ἐθεώρησε πρέπον νὰ ἐκδηλώσῃ τὸ πένθος του τυλίσσαν μετὰ μαύρην σκέπην τὴν ράβδον, διὰ τῆς ὁποίας διευθύνει τὴν ὀρχήστραν τῶν χορῶν τοῦ Χειμεριοῦ ἀνθῶνος.

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἐβιάσθης ν' ἀποθάνης. Ἄν ἐπερίμενες μερικὰς ἡμέρας, πολλὰ θὰ ἔτεινοντο πρὸς σὲ λευκαὶ χεῖρες διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀποδημίαν σου εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Ἄλλ' ὅτι ἔγεινεν, ἔγεινεν. Μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Κάρολον Ε' οὐδεὶς ἄλλος ηὐτύχησε ὅπως σὺ νὰ παρευρεθῆ εἰς τὴν κηδεῖαν του καὶ νὰ θρηνησῇ τὸν ἑαυτὸν του. Ἄν εἶχες λάβει τὸν κόπον νὰ μὲ πληροφορήσῃς πῶς διασκεδάζετε εἰς τὸν κάτω κόσμον, ἂν κυβερνᾷ καλὰ τὰ κράτη του ὁ Πλούτων καὶ ἂν εἶναι εὐμορρη ἡ Περσεφόνη, θὰ ἤρχομην ἴσως νὰ σ' ἐπισκεφθῶ. Ὁ μόνος λόγος διὰ τὸν ὅποιον ἐπιμένω ἀκόμη νὰ χασμῶμαι ὑπὸ τὸν ἥλιον εἶναι ὁ φόβος μὴ πέσω ἀπὸ Χάρυβδιν εἰς Σκύλλαν.

Ἄδικον ἔχεις νὰ παραπονήσῃς ὅτι δὲν σὲ γράφω τί κάμνω, ἀφοῦ ἐξακολούθῳ νὰ μὴ κάμνω τίποτε. Αἱ ἔξεις καὶ αἱ ὀρέξεις μου ἔμειναν ἀμετάβλητοι. Ὅπως πρὶν, οὕτω καὶ τώρα κοιμῶμαι τὴν ἡμέραν καὶ ἀγρυπνῶ τὴν νύκτα. Δι' ἀκαταβλήτου ἐπιμονῆς κατάρθωσα νὰ περιορίσω τὴν λειτουργίαν τῶν διανοητικῶν μου δυνάμεων εἰς τὸν ἐλάχιστον ὅρον, τὰ δὲ νεῦρά μου ἐδάμασα εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε δύναμαι ν' ἀκούω τὸν τυχόντα βλάκα νὰ ἀνοητεύῃ ἐπὶ τρεῖς ὥρας κατὰ σειράν χωρὶς νὰ ὑποπέσω, ὅπως πρὶν, εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ τὸν ῥίψω ἀπὸ τὸ παράθυρον. Κατῆντησα νὰ ζῶ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὡς ἀπλοῦς θεατῆς καὶ εὐρίσκω πολλὰκις τὸ θέαμα διασκεδαστικόν. Πρὸ τινων ἡμερῶν εἶχα ἀναγκασθῆ ἐκ τῆς χρεωκοπίας τοῦ τραπεζίτου μου νὰ γράφω ἄρθρα ἐπὶ δικαίᾳ ἀμοιβῇ πρὸς πορισμὸν τῆς ἐπιουσίου κριθῆς τοῦ ἀλόγου μου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὑποχρέωσως ταύτης μὲ ἀπήλλαξε ταχέως ὁ αἰφνιδίως θάνατος γέροντος θείου μου, φονευθέντος αἰφνιδίως εἰς μονομαχίαν του μὲ πλακοῦντα φασιανῶν καὶ μὴ προφθάσαντος νὰ μὲ ἀποκληρώσῃ. Νομίζω ὅτι ἐγνωρίζεις τὸν ἀξιόλογον τοῦτον ἄνθρωπον, καὶ ἴσως ἐνθυμεῖσαι πόσον ἐπεριφρόνει τὴν ἀνικανότητά μου νὰ ἐννοήσω ὅτι ὁ μόνος ἐπὶ τῆς γῆς προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ καλοτρέφῃ.

Ἀφοῦ σὲ εἶπον τὰ κατ' ἐμέ, ὑπακούσας εἰς τὴν ῥητὴν διαταγὴν σου, πρέπει ἤδη νὰ σὲ ὀμιλήσω

¹ Ἰδε σελ. 6